

*Bijlage I.***VERSLAG van de Zomerexcursie 1919.**

Den 24en Juli 1919 vereenigden zich een 9-tal leden in het hotel „de Poort van Cleef” te Nijmegen voor de Zomerexcursie in de omgeving dier stad.

De Heer A. W. Kloos Jr. was reeds eerder gekomen en had een kleine verkenningstocht gemaakt, terwijl 's avonds door ondergeteekende met hem een adventief-terrein in de nabijheid van de haven werd verkend, waarheen verschillende onzer Zaterdagavond nogmaals hun schreden wendden.

Dien avond waren, behalve de genoemden, bijeen de Heeren Dr. J. Brand, Dr. A. C. J. v. Goor, J. Heimans, J. Th. Henrard, P. Jansen en W. H. Wachter en als nieuw lid de Heer W. J. C. Kooper uit Soest, dien wij gaarne in volgende jaren op onze excursies hopen weer te zien. Het spreekt van zelf, dat een streek, waar mannen als Abeleven, vader en zoon, de Beyer en v. Hall gewoond en met ijver gebotaniseerd hebben, waarheen veel jongeren hun schreden richtten en waar talrijke excursies, ook door de Nederlandsche Botanische Vereeniging werden ondernomen, geen onbekend terrein kan genoemd worden en dat derhalve niet verwacht kan

worden, dat men er veel nieuws zou aantreffen. Afgezien dan ook van enkele adventiefsterreinen, heeft deze excursie weer doen zien, dat vele der vroeger zoo uitgezochte terreinen herschapen waren in bouwland en daarmede de wilde plantengroei ook hier meer en meer beperkt wordt tot onkruiden van het bouwland. Verdwenen is het fraaie veen bij den Plasmolen, verdwenen is het verder zich uitstreckende Koningsveen, verloren zijn de voor het grootste gedeelte moerassige terreinen tusschen Heumen, Hatert en Malden. Men kan zich zelfs moeilijk meer voorstellen, hoe men een twintig jaar geleden iemand in levensgevaar kon zien verkeeren, in doodsangst om door het golvende veendek te zakken en in de modder te verzinken, waar nu allentwege haver, rogge en andere landbouwgewassen op vasten bodem tieren. Nog iets is er hier en daar van overgebleven, en dat men zelfs nu nog niet geheel ongestraft de moerassige terreinen kan bezoeken, ondervond een onzer, die onverhoeds in een veenkuil verzonk. Natuurlijk was onze eerste tocht naar den St. Jansberg en de aan diens voet gelegen plaatsen. Op de eerste historische plaats, nl. aan de beek, die langs het onderste gedeelte van deze heuvelreeks stroomt, werden de oude bekenden teruggevonden, ook nog de *Carex Boeninghausiana*. Jammer, dat de honger van enkelen ons meevoerde naar Milsbeek, waardoor we veel tijd verloren en te veel uit den koers raakten van enkele nog aantrekkelijke terreinen. We bereikten langs een omweg weder den weg naar Gennep, waarlangs we naar den Plasmolen terugkeerden. Toch dient er aan herinnerd, dat die koffiemaaltijd ons wel veel tijd gekost heeft, maar ook, dat de meest onverzaadbare zijn gastronomische wenschen volledig bevredigd vond, terwijl 'de liefallige bediening voor een niet gering gedeelte den verloren tijd vergoedde. Na ons in het hotel weer wat toonbaarder gemaakt te hebben, vereenigden we ons aan een welvoorzien

disch, waarbij ik als getrouw verslaggever niet mag verzwijgen, dat mijn tochtgenooten zich blijkbaar hadden herinnerd, dat ik dertig jaar lid der Vereeniging was, welk feit tot mijn niet geringe ontstelling feestelijk werd herdacht. Eerlijk gezegd was ik toch wel aangenaam getroffen door dit bewijs van vriendschap, waarbij ik hier nogmaals herhaal, dat ik hoop, dat de aangename verhouding, die er onder de deelnemers der zomerexcursies bestaat, nog langen tijd moge bestendig blijven. Zaterdag 26 Juli hadden we den Ooi voor onze excursie uitgekozen. Slechts het westelijk deel werd doorkruist, maar dit dan ook grondig; voor de Ubbergsche heuvels bleef geen tijd meer over. Dien dag verlieten ons de Heeren Wachter en Kooper en met ons zevenen tranden we den volgenden dag naar Malden, vanwaar we ons door het Maldensche broek in westelijke richting begaven, bij de Kapel-ruïnen grintweg overstaken om naar de overblijfselen te zoeken van de plassen, die als voorloopers van het Wijchensche meer kunnen aangezien worden.

De plantenvondsten worden op de gebruikelijke wijze hieronder aangeduid. Volgens het kaartjessysteem werden bezocht de hokjes P6, 52, 24, 34, 42, 44, 53, 13, 14, 32, 33, 34, 63, 11, 12, 14, Q6, 11, 41, 43, 44, 12, 33, 34, 21, 21, 24, 22, 13, 23, 34, 44, 33, 21, 22, 23 en 24.

In alfabetische orde werden daarin de volgende planten gevonden, waarbij weer z.a. zeer algemeen beteekent, a. algemeen, v.a. vrij algemeen, terwijl de zeldzamere planten of die, welke maar enkele malen werden aangetroffen, met de juiste plaatsaanduiding zijn voorzien.

Achillea Millefolium z.a., *A. Ptarmica* a., *Aegopodium* a., *Aethusa* P6, 52, 34, 53, 34, 63, 11, 12, Q6, 21, 21; *Agrimonia* v.a., *Agrostis alba* a., *A. canina* Q6, 12, 33, 22, 13, 23, 34; *A. vulgaris* a., *Aira caespitosa* v.a., *A. flexuosa* Q6, 11, 43, 44, 12, 33, 23, 34; *Ajuga reptans* Q6, 23, 34; *Alchemilla arvensis* Q6, 12, 33, 23, 34;

Alisma natans Q6, 23, 34, 44, 33, 21; *A. Plantago* z.a.,
A. ranunculoides Q6, 33, 21; *Allium vineale* v.a., *Alnus*
glutinosa v.a., *Alopecurus agrestis* P6, 53, 32, 63, 14;
A. geniculatus P6, 52, 42, Q6, 21, 24; *A. pratensis* P6,
 52, 44, 63, 14; *Amarantus retroflexus* Q6, 11, 41; *Anagallis*
arvensis P6, 52, 42, 44, Q6, 21, 21, 22, 13, 23, 34, 33,
 21, 23; *Andromeda* Q6, 11, 41; *Anemone nemorosa* Q6,
 23, 34; *Aegopodium* v.a.; *Anthemis arvensis* z.a.;
Anthoxanthum odoratum z.a., *A. Puelii* Q6, 33, 21;
Anthriscus silvestris v.a.; *Antirrhinum Orontium* a., var.
fl. albis Q6, 22, 13; *Apera Spica venti* a., *Arenaria*
serpyllifolia P6, 52, 34, 53, 32, Q6, 12, 33, 22, 13, 33,
 21; *Arnoseris* a., *Arrhenatherum* a.; *Artemisa Absinthium*
 P6, 52, 34; *A. campestris* P6, 52, 24, 34; *A. vulgaris* a.;
Arum maculatum Q6, 21, 24; *Asplenium Ruta muraria*
 P6, 53, 32, 63, 12; *Aster parviflorus* P6, 52, 44; *Athyrium*
filix femina Q6, 12, 34, 23, 34, 33, 21; *Attriplex latifolia*
 P6, 52, 24, 44, 63, 11, 14, Q6, 21, 21; *A. patula* P6,
 52, 34, Q6, 21, 21; *Avena sativa* P6, 52, 24; *A. caryo-*
phyllea Q6, 11, 43, 44, 12, 33, 23, 34, 33, 21; *A. fatua*
 Q6, 23, 34; *A. flavescens* P6, 52, 34; *A. praecox* Q6,
 11, 43, 44, 33, 21; *Ballota* P6, 52, 34, 63, 11, 12, Q6,
 11, 43, 12, 34; *Batrachium divaricatum* P6, 53, 33, 34,
 63, 11, 14; *B. hederaceum* Q6, 12, 34, 21, 24, 22, 13;
Bellis z.a.; *Berula* P6, 52, 44; *Betula pubescens* Q6, 33,
 21; *Bidens tripartitus* a.; *Blechnum* Q6, 23, 34; *Brassica*
nigra P6, 52, 24; *Briza* P6, 52, 24, Q6, 23, 44; *Bromus*
arvensis P6, 52, 34, 44; *B. inermis* P6, 52, 42; *B. mollis*
 z.a.; *B. secalinus* Q6, 23, 34, 44, 33, 21, 23; *Bryonia* P6,
 63, 11, 12, Q6, 33, 21, 23; *Butomus* a.; *Calamagrostis*
Epigeios P6, 52, 42, 44; *C. lanceolata* Q6, 12, 33, 33,
 23; *Callitriche spec.* Q6, 23, 34; *Calluna* a.; *Campanula*
rapunculus Q6, 21, 24, 22, 13, 23, 34, 33, 21; *C. rotun-*
difolia a.; *Capsella* z.a.; *Cardamine pratensis* a.; *Carduus*
crispus a.; *C. nutans* P6, 52, 24, 34; *Carex acuta* P6,

53, 13, *C. acutiformis* Q6, 12, 33, 22, 13, *C. arenaria* a., *C. disticha* P6, 53, 32, 63, 14, Q6, 22, 13, 23, 34, *C. echinata* P6, 63, 12, Q6, 12, 34, 23, 44, *C. flava lepidocarpa* Q6, 12, 34, 23, 34 33, 21, *C. flava Oederi* Q6, 23, 44; *C. glauca* Q6, 12, 34, *C. hirta* P6, 52, 42, 53, 34, Q6, 12, 33, 22, 13, 23, 34, *C. leporina* Q6, 12, 33, 21, 24, *C. panicea* Q6, 12, 34, 23, 34, 44, 33, 21, *C. paniculata* Q6, 23, 34, *C. pilulifera* Q6, 11, 41, 12, 33, *C. remota* Q6, 23, 34, *C. remota* × *paniculata* (= *C. Bönninghausiana*) Q6, 23, 34, *C. riparia* P6, 53, 34, *C. rostrata* Q6, 12, 34, 23, 34, 44, 33, 21, *C. stricta* Q6, 33, 21, *C. vesicaria* P6, 53, 34, *C. vulgaris* Q6, 11, 41, *C. vulpina* P6, 53, 32; *Carlina* Q6, 21, 24, *Castanea* Q6, 23, 34; *Centaurea Cyanus* a., *C. Jacea* z.a.; *Centunculus* Q6, 33, 21; *Cerastium arvense* v.a., *C. glomeratum* Q6, 33, 21; *C. semidecandrum* Q6, 23, 34, *C. tetrandrum* P6, 53, 32; *Ceratophyllum demersum* P6, 52, 44; *Chaerophyllum temulum* a.; *Chelidonium* a.; *Chenopodium album* z.a.; *Ch. glaucum* P6, 52, 42, *Ch. polyspermum* P6, 52, 42, 53, 32; *Chrysanthemum inodorum* P6, 52, 34, 42, 44, Q6, 22, 13, *Ch. Leucanthemum* a., *Ch. segetum* P6, 52, 34, Q6, 11, 43, 12, 33, 21, 21, 22, 13, 23, 34, 33, 21, 22; *Cichorium Intybus* P6, 52, 34, 42, 44; *Cirsium arvense* z.a., *C. lanceolatum* P6, 52, 34, 53, 34, Q6, 21, 21, 24, *C. palustre* a.; *Clematis Vitalba* P6, 52, 24, 53, 32; *Cochlearia Armoracia* P6, 52, 34, 42; *Comarum* Q6, 12, 34, 23, 34, 33, 21, *Convolvulus arvensis* z.a., *C. sepium* z.a.; *Cornus sanguineus* P6, 52, 24, 53, 32, 34; *Corrigiola* Q6, 12, 33; *Corylus Avellana* Q6, 22, 13, 23, 34; *Corynephorus canescens* v.a.; *Crataegus monogyna* a.; *Crepis biennis* P6, 52, 34, 44, 53, 32, 63, 11, *Cr. virens* a.; *Cuscuta epithymum* Q6, 11, 41, 43, 44, 12, 33, *C. europaea* P6, 52, 24, 53, 13, 32; *Cynosurus* v.a.; *Dactylis* z.a.; *Daucus* z.a.; *Diplotaxis tenuifolius* P6, 52, 24, 34, 42, 44, 53, 13; *Dipsacus* P6, 53, 32;

Drosera intermedia Q6, 11, 41, 23, 34, 44, *D. rotundifolia* Q6, 11, 41, 43, Q6, 12, 33, 34, 23, 34, 44; *Echium* Q6, 12, 33, 33, 23; *Elodea* P6, 53, 33, 63, 14, Q6, 11, 43, 21, 21, 23, 34; *Epilobium angustifolium* Q6, 23, 44, *E. palustre* Q6, 12, 34; *Equisetum arvense* a., *E. limosum* a., *E. maximum* Q6, 23, 34, *E. palustre* P6, 53, 13, Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 21; *Erica Tetralix* a.; *Erigeron canadense* P6, 52, 34, 42, Q6, 23, 34, 33, 23; *Eriophorum angustifolium* Q6, 11, 41, 12, 34, 23, 34; *Erodium pimpinellifolium* z.a.; *Erucastrum Pollichii* P6, 52, 24, 42, 44, 53, 13; *Eryngium campestre* P6, 52, 24, 53, 14, 32, 63, 12, Q6, 21, 24; *Erysimum cheiranthoides* z.a.; *Eupatorium* Q6, 23, 34, 33, 21, 23; *Euphorbia Cyparissias* P6, 52, 24; *Eu. Esula* P6, 52, 24, 42, 53, 13, Q6, 21, 24, 22, 13, *Eu. Helioscopia* v.a., *Eu. palustris* P6, 53, 34, *Eu. Peplis* P6, 53, 32; *Euphrasia officinalis (nemorosa)* Q6, 11, 41, 44, 12, 33, *Eu. stricta* Q6, 23, 34, 33, 21; *Eu. Odontites* Q6, 23, 34; *Farsetia* Q6, 23, 34, 33, 23; *Festuca arundinacea* P6, 52, 42, 44, 53, 32, 34, *F. elatior* P6, 52, 34, 63, 11, 14, Q6, 12, 34, 21, 21, 23, 34, 33, 21, *F. ovina* P6, 53, 32, Q6, 11, 41, 43, 12, 33, 21, 24, *F. rubra* Q6, 11, 41, 12, 33, 23, 34, 44, *F. sciuroides* Q6, 23, 34; *Filago minima* Q6, 11, 43, 12, 33, 23, 34, 44, 33, 21; *Fumaria officinalis* P6, 52, 34, 44, 53, 32, Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 21, 22; *Galeopsis Ladanum* P6, 52, 34, *G. ochroleucum* Q6, 11, 41, 43, 12, 33, 23, 34, 33, 23, *G. Tetrahit* a.; *Galium Aparine* a., *G. cruciatum* P6, 52, 24, 63, 12, Q6, 33, 21, *G. elongatum* P6, 53, 32, *G. Mollugo* z.a., *G. palustre* z.a.; *G. saxatile* Q6, 11, 44; *G. sylvaticum* Q6, 23, 34, *G. verum* z.a.; *Genista anglica* Q6, 11, 43, 12, 33, 34, *G. pilosa* Q6, 11, 41, 43; *Geranium molle* v.a., *G. pusillum* v.a., *G. Robertianum* Q6, 23, 34, *Geum urbanum* P6, 53, 34, 63, 12, Q6, 12, 34; *Glechoma* z.a.; *Glyceria fluitans* z.a., *G. plicata* Q6, 23, 34, *G. spectabilis* z.a.; *Gnaphalium uliginosum* a.; *Hedera* Q6, 23, 34, 33, 21;

Heleocharis acicularis Q6, 22, 13, *H. palustris* a.; *Helosciadium inundatum* Q6, 21, 24, 22, 13; *Heracleum* a.; *Herniaria glabra* P6, 52, 34, 42; *Hieracium Pilosella* a., *H. tridentatum* Q6, 11, 44, 12, 33, 23, 34, 33, 21, *H. umbellatum* Q6, 33, 21; *Hippuris* P6, 53, 32, 33, 34, 63, 11; *Holcus lanatus* v.a., *H. mollis* v.a.; *Hordeum murinum* a., *H. secalinum* P6, 53, 13, 34; *Hottonia* P6, 53, 33, 34, Q6, 12, 34, 21, 21, 23, 34, 33, 21; *Humulus* P6, 53, 13, 32, Q6, 33, 21, 23; *Hydrocharis* a.; *Hydrocotyle* v.a.; *Hyoscyamus* P6, 52, 34; *Hypericum Elodes* H6, 23, 44, *H. humifusum* Q6, 12, 33, *H. perforatum* v.a., *H. pulchrum* Q6, 23, 34; *H. quadrangulum* Q6, 23, 34, 33, 21, *H. tetrapterum* Q6, 23, 34; *Hypochoeris radicata* a.; *Illecebrum* Q6, 11, 44; *Inula britannica* P6, 52, 42, *Iris* a.; *Jasione* a.; *Juncus bufonius* z.a.; *J. compressus* P6, 52, 42, 53, 13, 32, *J. conglomeratus* Q6, 12, 33, 34, 21, 24, 23, 34, 33, 21, 23, *J. effusus* a., *J. lamprocarpus* P6, 53, 13, Q6, 11, 41, 12, 34, 23, 44, 33, 21, *J. pygmaeus umbelloides*, Heumen, *J. squarrosus* Q6, 11, 41, 44, 12, 33, 21, 24, *J. supinus* Q6, 11, 41, 12, 34, *J. silvaticus* a.; *Knautia* P6, 52, 24; *Lactuca muralis* Q6, 23, 34, *L. Scariola* P6, 52, 34; *Lamium album* z.a., *L. amplexicaule* P6, 52, 44, *L. maculatum* P6, 52, 24, 53, 13, (ook met witte bloemen en allerlei overgangen), 63, 14, *L. purpureum* P6, 52, 42, 44, 53, 32, Q6, 21, 21; *Lampsana* P6, 53, 32, 63, 11, Q6, 12, 33, 34, 21, 21, 24, 22, 13; *Lappa major* v.a., *L. minor* P6, 52, 44, 63, 12, Q6, 23, 34; *Lathyrus montanus* Q6, 23, 34; *L. pratensis* v.a.; *Lemna minor* v.a., *L. polyrrhiza* P6, 52, 42, 44, 63, 14, *L. trisulca* P6, 53, 33, 63, 11, 14; *Leontodon autumnalis* z.a., *L. hispida* v.a.; *Lepidium campestre* Q6, 23, 34, *L. densiflorum* P6, 52, 34, *L. Draba* P6, 52, 44, *L. ruderales* P6, 52, 34, 44, *L. virginicum* Q6, 33, 21; *Limnanthemum* P6, 52, 42, 53, 14, 32; *Limosella* P6, 52, 24, 42; *Linaria minor* P6, 52, 24, 34, 42, 53, 13, 32, *L. vulgaris* z.a.;

Linum catarticum Q6, 23, 44, 33, 21; *Lolium multiflorum* a., *L. perenne* z.a.; *Lonicera* Q6, 11, 43, 12, 33, 23, 34, 33, 21; *Lotus corniculatus* a., *L. uliginosus* a., *Luzula campestris* Q6, 11, 43, 12, 34, *L. pilosa* Q6, 23, 34; *Lychnis diurna* v.a. ook met witte bloemen, *L. Flos cuculi* z.a., *L. vespertina* P6, 52, 24, 34, 42, 63, 12; *Lycopodium inundatum* Q6, 11, 41; *Lycopsis* Q6, 23, 44, 33, 21, 23; *Lycopus* P6, 52, 42, 53, 14, Q6, 11, 43, 12, 34, 21, 21, 23, 44, 33, 21, 23; *Lysimachia Nummularia* a., *L. thysiflora* Q6, 12, 34; *L. vulgaris* z.a.; *Lythrum* z.a.; *Malachium* P6, 52, 34, 42; *Majanthemum* Q6, 23, 44, *Malva rotundifolia* P6, 52, 34, 53, 32, *M. silvestris* P6, 53, 34, 63, 11, 12, *M. vulgaris* P6, 53, 13, 34, Q6, 11, 44, 12, 33, 23, 34, *Matricaria* P6, 52, 24, 34, 44, Q6, 11, 43, 12, 34, 21, 24, *M. discoidea* Q6, 21, 21; *Medicago falcata* P6, 52, 24, 42, 44, 53, 13, Q6, 33, 21, *M. lupulina* a., *M. sativa* P6, 53, 13; *Melampyrum pratense* Q6, 11, 43, 44, 12, 33, 22, 13, 23, 34; *Melilotus albus* P6, 52, 24, 34, 42, *M. arvensis* P6, 52, 34, 53, 32, 34, Q6, 33, 21, 23, *M. officinalis* P6, 52, 24, 34, 42, 53, 33; *Mentha aquatica* a., *M. arvensis* z.a., *M. spec.* Q6, 11, 43; *Menyanthes* Q6, 12, 34, 23, 34, 44; *Mercurialis annua* a.; *Mespilus* Q6, 23, 34; *Milium effusum* Q6, 23, 34; *Molinia* Q6, 11, 44, 12, 33, 23, 34, 44, 33, 23; *Montia minor* Q6, 12, 34; *Myosotis intermedia* v.a., *M. palustris* a., *M. versicolor* Q6, 33, 21; *Myrica* Q6, 23, 34, 44, 33, 21, 22, 23; *Myriophyllum spicatum* Q6, 22, 13, 23, 34, *M. verticillatum* P6, 53, 33; *Nardus* v.a., *Narthecium* Q6, 11, 41, *Nasturtium amphibium* v.a., *N. officinale* Q6, 12, 34, *N. palustre* P6, 63, 14, Q6, 21, 24, 23, 44, *N. silvestre* a.; *Nuphar* a., *Nymphaea* a.; *Oenanthe fistulosa* v.a., *Oe. Phellandrii* z.a.; *Oenothera biennis* Q6, 22, 13; *Ononis spinosa* v.a.; *Onopordon* P6, 52, 44; *Orchis incarnata* Q6, 23, 44; *Ornithopus* Q6, 11, 43, 33, 21; *Osmunda* P6, 23, 34; *Oxalis Acetosella* P6, 23, 34,

O. stricta P6, 63, 14; *Panicum Crus Galli* P6, 52, 44, 63, 14, Q6, 12, 34, 21, 24, 23, 34, 33, 23, *P. lineare* Q6, 11, 43, 12, 33, 33, 21; *Papaver Argemone* Q6, 23, 34, *P. dubium* z.a., *P. Rhoeas* a.; *Pastinaca* v.a., *Pedicularis palustris* Q6, 23, 44, *P. silvatica* Q6, 12, 34; *Peplis* Q6, 12, 34, 21, 24; *Phalaris arundinacea* a., *Ph. canariensis* P6, 52, 44, *Phleum pratense* z.a., *Phragmites* z.a.; *Picris* z.a., *Pilularia* Q6, 12, 34; *Pimpinella magna* P6, 53, 33, 34, *P. Saxifraga* P6, 53, 34, 63, 11, 12, Q6, 11, 43, 21, 24, 22, 13, 23, 34, 33, 21; *Plantago lanceolata* z.a., *P. major* z.a., *P. media* a.; *Poa annua* z.a., *P. compressa* P6, 53, 32, *P. nemoralis* Q6, 23, 34, *P. pratensis* a., *P. serotina* P6, 52, 42, 44, 63, 12, Q6, 11, 44, *P. trivialis* P6, 52, 42; *Polygala depressa* Q6, 23, 44, *Polygonum amphibium* a., *P. aviculare* z.a.; *P. Convolvulus* a., *P. cuspidatum* Nijmegen; *P. Hydropiper* Q6, 21, 24, *P. lapathifolium* z.a., var. *somphocarpum* Q6, 23, 34, *P. mite* P6, 52, 44, Q6, 21, 24, *P. nodosum* a., *P. persicaria* z.a., *P. tataricum* Q6, 21, 24, 23, 34, 44, 33, 21, 23; *Polypodium* P6, 53, 34, *Polystichum Filix mas* Q6, 21, 24, 22, 13, 23, 34; *Populus tremula* Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 23; *Potamogeton crispus* P6, 53, 34, Q6, 23, 34, *P. densus* P6, 53, 34, *P. lucens* a., *P. natans* P6, 53, 33, 63, 11, Q6, 12, 34, 21, 24, 23, 34, 44, *P. pectinatus* P6, 52, 24, 42, *P. perfoliatus* P6, 52, 24, 34, 42, *P. pusillus* P6, 52, 42; *Potentilla anserina* z.a., *P. argentea* v.a., *P. reptans* z.a., *P. Tormentilla* a.; *Prunella* z.a., *Prunus spinosa* a., *Pteris* Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 23, *Pulegium* Q6, 21, 24; *Ranunculus acris* z.a., algemeen de vorm Frieseanus, *R. Flammula* a., *R. Lingua* a., *R. repens* z.a., *R. sceleratus* P6, 52, 42, 63, 14, Q6, 12, 34; *Raphanus raphanistrum* v.a., *Reseda lutea* P6, 52, 24, 34, 53, 13, *R. luteola* P6, 52, 34, 42; *Rhamnus catarctica* P6, 52, 24, 53, 34, 63, 12, *R. Frangula* a.; *Rhinanthus major* P6, 53, 34; *Rhynchospora alba* Q6, 11, 41, 23, 34, 44, *Rh. fusca* Q6, 11,

41, 23, 34, 44; *Robinia* Q6, 11, 43; *Rosa canina* z.a., *R. dumetorum* P6, 53, 32, 34, Q6, 21, 24, 33, 23; *Rubus caesius* v.a., *R. idaeus* Q6, 23, 34, 33, 21, *R. suberectus* Q6, 12, 33, *R. ulmifolius* Q6, 12, 33, 34; *Rumex Acetosa* z.a., ook de var. *auriculatus*, *R. Acetosella* a., *R. conglomeratus* a., *R. crispus* z.a., *R. Hydrolapathum* P6, 53, 13, 32, 63, 11, Q6, 11, 43, 22, 13, *R. obtusifolius* a., *R. palustris* P6, 52, 42, 44, *R. sanguineus* P6, 52, 42, Q6, 21, 21, *R. obtusifolius* × *Hydrolapathum* P6, 52, 24, 42, *R. crispus* × *obtusifolius*? P6, 52, 42, *Sagina apetala* P6, 53, 32, *S. procumbens* P6, 52, 34, Q6, 12, 33, 34, 23, 44, 33, 21, 23; *Sagittaria* v.a.; *Salix alba* P6, 52, 44, 53, 14, 32, Q6, 21, 21, *S. amygdalina* P6, 52, 42, *S. aurita* Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 21, *S. caprea* Q6, 12, 33, *S. cinerea* v.a., *S. repens* a., *S. viminalis* P6, 52, 42; *Salsola* P6, 52, 42 (var. *tenuifolia*); *Salvia silvestris* P6, 52, 24, 53, 14; *Sambucus nigra* P6, 53, 32, Q6, 23, 34; *Sanguisorba minor* P6, 52, 34, Q6, 22, 13; *Saponaria* P6, 52, 24, 42, 44, 63, 12; *Sarothamnus* a.; *Scabiosa* P6, 52, 24; *Scirpus caespitosus* Q6, 11, 41, 23, 44; *S. fluitans* Q6, 12, 34, 21, 24, 23, 44, 33, 21, *S. lacustris* a., *S. maritimus* P6, 53, 13, 63, 11, *S. setaceus* P6, 52, 42, Q6, 33, 21, *S. silvaticus* Q6, 12, 33, 23, 34; *Scleranthus annuus* z.a., *S. perennis* Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 22, 23; *Scrophularia aquatica* P6, 53, 32; *S. nodosa* P6, 53, 32, 34, Q6, 12, 33, 23, 34, 33, 21; *Scutellaria galericulata* a., *S. minor* Q6, 12, 34, 23, 34; *Sedum acre* P6, 52, 44, 53, 32, Q6, 33, 24, *S. purpurascens* Q6, 33, 23, *S. reflexum* Q6, 33, 21, 23; *Senecio aquatica* P6, 63, 14, Q6, 12, 33, *S. Fuchsii* Q6, 12, 33, *S. Jacobaea* a., *S. palustris* a., *S. silvatica* a., *S. viscosum* P6, 52, 34, 44, Q6, 23, 34, *S. vulgaris* z.a.; *Setaria glauca* Q6, 11, 44, 12, 33, *S. viridis* Q6, 11, 43, 12, 33, 23, 34, 33, 21, 23; *Sherardia* Q6, 33, 21; *Silene dichotoma* P6, 52, 34, *S. gallica* Q6, 23, 34, 33, 21, *S. inflata* P6, 52, 34, 42, *S. noctiflora*

P6; 52, 34; *Sinapis alba* P6, 63, 11, *S. arvensis* P6, 52, 42, 44; *Sisymbrium Alliaria* P6, 52, 34, 44, 63, 11, 14, *S. Columnae* P6, 52, 34, 44, *S. officinale* z.a., *S. panonicum* P6, 52, 34, *S. Sophia* P6, 52, 34; *Sium* z.a.; *Solanum Dulcamara* P6, 52, 24, 34, 44, 53, 13, 14, 34, *S. nigrum* a.; *Sonchus arvensis* P6, 52, 44, 53, 32, 34, Q6, 23, 34, 44, 33, 21, *S. asper* P6, 52, 24, 53, 32, 63, 11, 12, Q6, 23, 44, 33, 21, *S. oleraceus* P6, 52, 24, 53, 13, 32, 34, 63, 11, 12, Q6, 12, 33; *Sorbus* P6, 63, 14, Q6, 11, 43, 44, 12, 33, 23, 34, 33, 22, 23; *Sparganium minimum* Q6, 23, 34, 44, *S. ramosum* v.a.; *S. simplex* Q6, 12, 34; *Specularia Speculum* Q6, 33, 24, *Spergula arvensis* Q6, 21, 24, 23, 34, 44, 33, 21, 22, 23, 24, *S. Morisonii* Q6, 11, 44; *Spergularia rubra* v.a., *Spiraea Ulmaria* a.; *Stachys annuus* P6, 52, 34, *S. arvensis* v.a., *S. palustris* a., *S. silvaticus* Q6, 12, 33, (*fl. albis*), 34, 21, 21, 24, 22, 13, 33, 23; *Stellaria glauca* P6, 63, 11, 12, Q6, 11, 43, *S. graminea* a., *S. Holostea* Q6, 23, 34, *S. media* z.a., *S. uliginosa* Q6, 12, 34, 23, 34; *Stratiotes* P6, 52, 44; *Succisa* Q6, 12, 33, 34, 23, 34, 44, 33, 21, 23; *Symphytum* v.a.; *Tanacetum* z.a., *Taraxacum* z.a.; *Teesdalia* a.; *Teucrium* P6, 12, 33, 23, 34, 44, 33, 21, 22; *Thalictrum flavum* P6, 52, 44, 53, 13, 32, 63, 11, 14; *Thrinchia* P6, 52, 44, Q6, 11, 43, 23, 34; *Thymus* a., *Thysselinum* Q6, 11, 43, 12, 33, 23, 34, 44, 33, 21, 22; *Tragopogon orientalis* P6, 52, 42, *T. pratensis* a.; *Trifolium arvense* P6, 52, 34, Q6, 11, 43, 12, 33, 22, 13, 33, 23, *T. fragiferum* P6, 52, 24, 53, 13, 34, *T. hybridum* P6, 52, 34, 44, Q6, 12, 34, 23, 34, 44, 33, 21, *T. minus* z.a., *T. pratense* z.a., *T. procumbens* P6, 52, 34, Q6, 12, 33, 22, 13, 33, 21, *T. repens* z.a.; *Triglochin palustre* Q6, 33, 21, *Triodia* a.; *Triticum repens* z.a.; *Tussilago* P6, 52, 34, 53, 13; *Typha angustifolia* P6, 52, 44, 53, 13, *T. latifolia* Q6, 12, 34, 33, 22; *Urtica dioica* z.a., *U. urens* a.; *Vaccinium Myrtillus* Q6, 23, 34, *V. Oxycoccus*

Q6, 23, 44; *Valeriana dioica* P6, 53, 13, Q6, 23, 34, 33, 21, *V. officinalis* a.; *Valerianella dentata* Q6, 33, 21; *Verbascum nigrum* P6, 52, 34; *V. thapsiforme* P6, 52, 42, Q6, 11, 43, 23, 34; *Verbena* P6, 52, 34; *Veronica Anagallis* P6, 52, 42, 53, 34 (aquatica), *V. arvensis* P6, 52, 34, Q6, 12, 33, 23, 34, 44, *V. Beccabunga* Q6, 12, 34, *V. Buxbaumii* P6, 52, 42, 53, 13, 32, *V. Chamaedrys* P6, 53, 14, 63, 12, Q6, 12, 33, *V. officinalis* Q6, 11, 44, 12, 33, 23, 44, 33, 21, *V. polita* P6, 52, 42, *V. scutellata* Q6, 33, 21, *V. serpyllifolia* Q6, 12, 33; *Viburnum* P6, 53, 34, 63, 12, Q6, 33, 21, 23; *Vicia angustifolia* a., *V. Cracca* z.a., *V. hirsuta* P6, 52, 34, 44, Q6, 23, 34, 33, 21, 23, *V. sativa* Q6, 23, 44, 33, 21, *V. sepium* v.a., *V. villosa* P6, 52, 34, Q6, 11, 41, 23, 44, 33, 21, *Viola canina* Q6, 33, 21, *V. palustris* Q6, 12, 34, 23, 34, 44, *V. silvatica* Q6, 12, 33, 23, 34, *V. tricolor* z.a.

De opgegeven planten geven een vrij goed overzicht van de Flora om Nijmegen. Zij moeten nog aangevuld worden met enkele langs den dijk bij Heumen gevonden species nl. *Gypsophila muralis*, *Scleranthus intermedius*, *Stachys arvensis fl. albis*, *Ranunculus acris fl. plenis*, *Potentilla argentea incanescens*, die door de Heeren Kloos, Jansen en Heimans werden opgeteekend, terwijl de Heeren v. Goor, Henrard en ik te voet dien weg aflegden; we werden echter op het laatst door heftige regenbuien overvallen. Den eersten dag werd door den Heer Kloos verzameld in het Wychensche veen o.a. *Isnardia palustris*, *Acorus Calamus* en *Convolvulus sepium fl. roseis* en bij Hatert *Scutellaria minor*, *Alisma natans* en *Helosciadium inundatum*.

Nu nog een enkel woord over het nut dezer excursies. Behalve dan het meermalen aangevoerde voordeel, dat men eens per jaar op ongedwongen wijze de vriendschapsbetrekkingen met collega's versterkt of zelfs nieuwe aanknoopt, krijgt men gedurende dit betrekkelijk korte

tijdsverloop toch wel een zeer juist beeld van de flora. Het gevonden aantal soorten kan reeds als materiaal dienen om uitdrukking te geven aan den betrekkelijken rijkdom eener flora. Stellen we de getallen der gevonden soorten te Meppel, Breda, den Bosch en bij Nijmegen in dezelfde volgorde achter elkander nl. 377, 455, 367 en 538, dan vinden we in deze getallen als 't ware een index voor den plantenrijkdom dier streken. Natuurlijk kunnen bijzondere factoren aanwezig zijn, die op die cijfers invloed oefenen: de weersgesteldheid, het toevallig vinden van bijzonder rijke terreinen; de personen, die de excursie medemaken; aanwijzingen van in de streek thuis behorende lieden; toch zal men gemiddeld aan het aantal gevonden soorten wel degelijk een evenredig beeld hebben van den rijkdom eener flora. Wat Nijmegen betreft, deze streek was zeer bekend; als maatstaf mogen we aannemen de Flora van Nijmegen, in 1888 door den Heer Th. Abeleven in dit tijdschrift gepubliceerd. Daarin worden 914 soorten genoemd, als resultaat van jarenlange nasporingen door verschillende personen; wanneer wij van dit getal er 538 in drie dagen opteekenen, dan hebben we daarbij wel bijna alles genoteerd, wat tot de eigenlijke flora behoort. Natuurlijk ontbreken hierbij talrijke voorjaarsplanten en enkele laatkomers; er komen enkele aangevoerde planten bij voor, doch dat is eveneens het geval in de opgaven van Abeleven. Het beeld eener flora wordt echter niet geleverd door de enkele zeldzaamheden, die er toe behooren, hoe gewenscht het ook zij met hun voorkomen bekend te zijn, maar door de gewone soorten, die in talrijke exemplaren een bepaalde streek kenmerken. In deze lijsten vindt men de bewijsstukken van de samenstelling eener flora op een bepaald tijdstip, het is een archiefstuk, waaruit men later nog kan opmaken, wat er eertijds doorkwam en hoe zich een flora langzamerhand gewijzigd heeft.

Schalkhaar, Januari 1920.

Nederl. Kruidk. Archief. 1919.

VUYCK.

3